

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3. Vtrum habuerit omnipote[n]tiam respectu propriij corporis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

natur, & quare opus creationis inter miraculosa non computatur. Prima siquidem questio soluitur ex hoc, quod tam inritum quam oratio, ut sic, procedit actionem diuinam ad miraculum, actus uero quicumque etiam interior, etiam ipsa oratio, non ut oratio, sed ut instrumentum Dei, sequitur diuinam actionem,

ut illius executio, ita quod ex hoc ipso quod Deus eleuat illum in suum instrumentum ad opus miraculosum, sit exequutorius diuini imperij, tamquam deiciens (ut dictum est) illud creaturam, in qua miraculum fit.

¶ Quando igitur sanctorum actus aut opera solum merito, aut intercessorie se habent ad miracula, tunc dicuntur facere miracula impertrando quae Deus per seipsum facit. Quando uero actus aliquis se habet ut exequens diuinum imperium (cui omnia obediunt) tunc dicuntur operari miracula ex potestate, instrumentali tamen, ut Auctor declarauit.

¶ Secunda autem quaestio soluitur ex hoc habetur: quia delatio imperij non potest fieri ad nihil, oportet enim ens esse ad quod exequitur delatio imperij fin ad nihil namque nihil potest deportari.

¶ Ad id uero quod ex 3. sententia asseritur, dici potest, uel quod Auctor doctior seipso correxit illud: uel quod sub modo intercessio nis uel orationis comprehendit etiam modum instrumentalem: quia conueniunt in hoc generali modo, quod non sunt de genere permanentium, sed consentientium in motu. Et per haec patet intellectus inferiorum dictorum de instrumentali efficacia attributa humanitati Christi uel passioni, uel sacramentis ecclesiae, & aliis huiusmodi.

¶ In responsione ad secundum eiusdem articuli 13. quaestio. aduertit quod hic Auctor asserit uel dicit, animam Christi ut instrumentum uerbi, posse in omnes mutationes, quas quaecumque creaturae possunt facere, quod in 3. Sen

iusmodi immutationum non pertinent ad animam, neque quantum ad ordinem naturae, neque quantum ad ordinem gratiae.

AD TERTIUM dicendum, quod (sicut dictum est * in Secunda parte) gratia uirtutum seu miraculorum datur anime alicuius sancti, non ut propria uirtute ei conueniat miracula facere, sed ut per uirtutem diuinam huiusmodi miracula fiant. Et haec quidem gratia excellentissime data est anime Christi, ut scilicet non solum ipse miracula faceret, sed etiam ut hanc gratiam in alios transfunderet. Unde dicitur Matth. 10. quod, Conuocatis duodecim discipulis, dedit eis potestatem spirituum immundorum, ut eicerent eos, & curarent omnem languorem & omnem infirmitatem.

ARTICVLVS III.

Utrum anima Christi habuerit omnipotentiam respectu proprii corporis.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod anima Christi habuerit omnipotentiam respectu proprii corporis. Dicit enim Damasc. * in 3. lib. quod omnia naturalia fuerunt Christo uoluntaria: uolens enim esuriuit, uolens sitiuit, uolens timuit, uolens mortuus est, &c. sed ex hoc Deus dicitur omnipotens, quia omnia quaecumque uoluit, fecit. ergo uidetur quod anima Christi habuerit omnipotentiam respectu naturalium operationum proprii corporis.

¶ 2. Preter. In Christo fuit perfectius humana natura quam in Adam, in quo secundum originalem iustitiam, quam habuit in innocentiae statu, corpus habebat omnino subiectum anime, ut nihil in corpore posset accidere contra anime uoluntatem. ergo multo magis anima Christi habuit omnipotentiam respectu sui corporis.

¶ 3. Preter. Ad imaginationem anime, naturaliter corpus immutatur, & tanto magis, quanto magis anima fuerit fortis imaginationis, ut in Prima parte habitum est: sed anima Christi habuit uirtutem perfectissimam, & quantum ad imaginationem, & quantum ad alias uires. ergo anima Christi fuit omnipotens in respectu ad corpus proprium.

ten. non nisi credendo dixit.

In responsione ad tertium memento, gratiam Christi esse non solum singularem, sed capitalem, ita quod homini illi ut uniuersali capiti conuenit. Ac per hoc gratia miraculorum, ut uniuersali instrumento confertur duplici uniuersalitate, hoc est uniuersalitate miraculorum, quia poterat omnia miracula instrumentaliter efficere, & uniuersalitate generationis sibi similibus, particeps tamen: quia poterat instrumentaliter efficere alios homines cooperatores miraculorum ex potestate instrumentali quoque participata, ut euangelico testimonio in littera allato probatur. Nam sicut uerbum potest uti humanitate sibi iuncta, ad faciendum miracula, ita & eadem ratione potest illa uti ad communicandum alijs potestatem faciendi miracula. Est siquidem huiusmodi communicatio miraculum quoddam, comprehensum sub uniuersalitate miraculorum.

SED CONTRA est, quod dicitur Hebr. 2. quod, Debuit per omnia fratribus assimilari, & participare in his, quae pertinent ad conditionem naturae humanae: sed ad conditionem humanae naturae pertinet, quod ualendo corporis, & eius nutritio & augmentum, imperio rationis seu uoluntatis non subdantur: quia naturalia soli Deo qui est actor naturae, subduntur. ergo nec in Christo subdebantur. Non igitur anima Christi fuit omnipotens respectu proprii corporis.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, anima Christi potest dupliciter considerari. Vno modo, secundum propriam naturam & uirtutem. Et hoc modo sicut non poterat immutare exteriora corpora a cursu & ordine naturae, ita etiam non poterat immutare proprium corpus a naturali dispositione: quia anima secundum propriam naturam, habet determinatam proportionem ad suum corpus. Alio modo potest considerari anima Christi, secundum quod est instrumentum unitum uerbo Dei in persona. Et sic subdebatur eius potestati totaliter omnibus dispositio proprii corporis: quia tamen uirtus actionis non proprie attribuitur instrumento, sed principali agenti, talis omnipotentia magis attribuitur ipsi uerbo Dei, quam anime Christi.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod uerbum Damasc. * est intelligendum quantum ad uoluntatem Christi diuinam: quia sicut ipse in praecedenti ca. 1. dicit, beneplacito diuinae uoluntatis permittebatur carni pati, & operari quae propria.

AD SECUNDUM dicendum, quod non pertinebat hoc ad originale iustitiam, quam Adā habuit in statu innocentiae, quia anima hominis habet uirtutem transmutandi proprium corpus in quamcumque formam: sed quod posset ipsum conservare abique omni nocimento. Et haec etiam uirtutem Christus assumere potuisset, si uoluisset: sed cum sint tres status hominum, scilicet innocentiae, culpae & gloriae, sicut de statu gloriae assumpsit comprehensionem, & de statu innocentiae immunitatem a peccato, ita & de statu culpae assumpsit necessitatem sub-

uniuersalitate miraculorum, quia poterat omnia miracula instrumentaliter efficere, & uniuersalitate generationis sibi similibus, particeps tamen: quia poterat instrumentaliter efficere alios homines cooperatores miraculorum ex potestate instrumentali quoque participata, ut euangelico testimonio in littera allato probatur. Nam sicut uerbum potest uti humanitate sibi iuncta, ad faciendum miracula, ita & eadem ratione potest illa uti ad communicandum alijs potestatem faciendi miracula. Est siquidem huiusmodi communicatio miraculum quoddam, comprehensum sub uniuersalitate miraculorum.

Super quaestione 13. articulum primum.

Titulus clarus est.

In corpore unica distinctio bimembris reperitur: & duabus conclusionibus iuxta duo distinctionis membra respondetur.

Distinctio est de anima Christi secundum propriam uirtutem, uel secundum quod est instrumentum uerbi: Prima conclusio est, Anima Christi secundum propriam uirtutem non habuit omnipotentiam respectu proprii corporis. Probatur ex similitudine proportionali: quia sicut non poterat exteriora corpora immutare propria uirtute, ita nec proprium. Et probatur ratione: quia anima Christi habebat determinatam proportionem ad suum corpus, ac per hoc non omnia, sed aliquid determinatum poterat respectu sui corporis.

Secunda conclusio est, Anima Christi, ut instrumentum uerbi habuit omnipotentiam

P. 2. q. 111.

Lib. 3. orth. ad c. 39. & 2. 3.

q. 14. ar.

li. 3. de rex. 48. quent.

citatum 2. p. 7. q. 13. a. 1. med. 1. cap. 14.

potentiam respectu proprii corporis. Hæc conclusio non aliter probatur, sed ex precedenti articulo ut clara relinquitur. Et hoc intellige sobrie, hoc est de omnipotentia respectu & naturalium & miraculorum transmutationum, non respectu conservacionis ex nihilo, aut annihilacionis, ut in precedenti articulo determinatum est. Subdit tamen Auctor, unde possis doctorum dicta intelligere absque dictæ conclusio nis præiudicio, quod scilicet hæc omnipotentia attributa inuenitur magis verbo Dei, quam animæ Christi, in tantum, ut inuentas forte negantur ab anima Christi, si & attributum uerbo, quia uirtus actio nis factiua, principali agentis attribuitur simpliciter, instrumentum autem, ignoto præsertim, aut non attribuitur, aut etiam auferatur.

q. 14. ar. 2.

li. 3. de aia. rex. 48. sic. quent. 10. 5

Art. 2.

Super questionis tertie decime articuli quartum.

Titulus clarus est intelligentibus terminos. Ille enim dicitur omnipotens respectu executionis propriæ uoluntatis, qui potest exequi quicquid uult exequi, ita quod potentia executionis æquiparatur in illo uoluntati executionis.

In corpore est una distinctio bimembris cum duabus conclusionibus responsiuis quæsto, iuxta membra distinctionis. Distinctio est, uoluntas Christi dupliciter aliquid uoluit, uel per seipsum exequendum, uel per uirtutem diuinam.

Ubi nota, quod ly per seipsum, significat per propriam uirtutem naturalem uel gratuitam, immanentem scilicet in ipso, ita quod distinguitur hoc membrum contra illa, que poterat Christus per uirtutem instrumentalem, ut patet in littera. Sumitur siquidem hic per seipsum sicut in secundo articulo sumptum est per propriam uirtutem, utrobique enim contra uirtutem instrumentalem distinctio fit, ut patet in littera. Prima ergo conclusio est, Anima Christi quicquid uoluit per seipsum exequendum, potuit.

Probatur, quia dedecet sapientiam suam ut aliquid ualeat per seipsum efficere, quod non subiaceret uirtuti suæ. Secunda conclusio est, Anima Christi quicquid uoluit efficiendum

iacendi poenaltibus huius uitæ, ut infra dicitur.

Ad III. dicendum, quod imaginationi, si fuerit fortis, naturaliter obedit corpus quantum ad aliquam partem quantum ad casum de trabe in alto posita, quia imaginatio nata est esse principium motus localis, ut dicitur 3. de Anima. Si militer etiam quantum ad alterationem, quæ est secundum calorem & frigus, & alia consequentia, eo quod ex imaginatione consequenter nate sunt consequi animæ passionis, secundum quas mouetur cor, & sic per commotionem spirituum, totum corpus alteratur. Alia uero dispositiones corporales, quæ non habent naturalem ordinem ad imaginationem, non transmutantur ab imaginatione, quantumcumque sit fortis, puta figura manus uel pedis, uel aliqd simile.

ARTICVLVS III.

Utrum anima Christi habuerit omnipotentiam respectu executionis suæ uoluntatis.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod anima Christi non habuerit omnipotentiam respectu executionis propriæ uoluntatis. Dicit enim Mat. 7. quod ingressus domum, neminem uoluit scire, & non potuit latere. Non ergo potuit in omnibus exequi propositum suæ uoluntatis.

2. Præter. Præceptum est signum uoluntatis, ut in prima parte dictum est. sed dominus quædam faciendæ præcepit, quorum contraria acciderunt: dicitur enim Mat. 9. quod cæcis illuminatis, comminatus est Iesus dicens, Videte ne quis sciatur, illi autem excentes, diffamauerunt illum per totam terram. Non ergo in omnibus potuit exequi propositum suæ uoluntatis.

3. Præter. Id, quod potest aliquis facere, non petit ab alio, sed dominus petiuit a patre, orando illud quod fieri uolebat: dicit enim Luc. 6. quod exiit in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei, ergo non potuit exequi in omnibus operandum, cuius oppositum factum est. puta, potuit uelle, quod aliquis non peccaret, desiderando quod illi non offenderet Deum, & tamen ille peccabat, Christo non permitten te secundum humanam uoluntatem: quia non erat in potestate uirtutis eius, cohibere peccatum contra peccantis uoluntatem.

diuina uirtute, potuit instrumentaliter & non propria uirtute, ut patet de operibus miraculosis.

In responsione ad primum perspicue ex secunda responsione, quod distinctio in corpore articuli posita, non fuit comprehensua omnium, quæ Christi humana uoluntas uoluit fieri: quoniam sub neutro membro comprehenduntur quæ Christus uoluit per alios homines fieri quæ non subiacebant potestati eius naturalis, aut grauitate, cuius executio ad humanam spectabat uoluntatem: sed comprehendit omnes modos quibus anima Christi potest dici omnipotens, respectu executionis propriæ uoluntatis, scilicet respectu exequendorum per ipsum, & exequendorum instrumentaliter tantum per ipsum, Deo principaliter operante. Respectu siquidem reliquorum non ponitur omnipotens, iuxta hanc secundam responsionem auctore Agathonis firmatam.

RESPON. Dicendum, quod anima Christi dupliciter aliquid uoluit. Vno modo, quasi per se implendum, & sic dicendum est, quod quicquid uoluit, potuit: non enim conueniret sapientiæ eius, ut aliquid uellet per se facere, quod suæ uirtuti non subiaceret. Alio modo uoluit aliquid, ut implendum uirtute diuina: si cut resuscitationis proprii corporis, & alia huiusmodi miraculosa opera, quæ quidem non poterat propria uirtute, sed secundum quod erat instrumentum diuinitatis, ut dictum est.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut Augustinus dicit in libro de Questionibus ueteris & noui Testamenti, Quod factum est, hoc uoluisse dicitur est Christus. Aduertendum est enim, quod illud in finibus gestum est gentiliu, quibus adhuc tempus prædicandi non erat: ultro tamen uenientes ad fidem, non suscipere, inuidiæ erat. A suis ergo noluit prædicare, requiri autem se uoluit: & ita factum est. Vel potest dici, quod hæc uoluntas Christi non fuit de eo, quod per eum fiendum erat: sed de eo, quod erat fiendum per alios, quod non subiacebat humane uoluntati ipsius. Vnde in epistola Agathonis Pape, quæ est recepta in sexta Synodo, legitur. Ergo ne ille omnium Conditor ac Redemptor, in terris latere uolens non potuit, nisi hoc ad humanam eius uoluntatem, quam temporaliter est dignatus assumere, redigatur?

AD SECUNDUM dicendum, quod sicut Gregorius dicit in Moralibus per hoc, quod dominus præcepit taceri uirtutes suas, seruis suis se sequentibus exemplum dedit, ut ipsi quidem uirtutes suas occultari desideret: & tamen ut alij eorum exemplo proficiat, prodatur inuiti. sic ergo præceptum illud designabat uoluntatem

uel non operandum, cuius oppositum factum est. puta, potuit uelle, quod aliquis non peccaret, desiderando quod illi non offenderet Deum, & tamen ille peccabat, Christo non permitten te secundum humanam uoluntatem: quia non erat in potestate uirtutis eius, cohibere peccatum contra peccantis uoluntatem.

In lib. q. 6. nouo test. qui dicitur: Deus quidē per se dicitur 6. q. 7. in p. ad rom. 4.

Art. 1. huius lib. & c. ceteris in arg. sed cont.

Quæ habetur 1. 6. yn. gener. con stancia med. illius in actione 4. recepta est in 8. actione 6. 1. y. nod. general. & 18. q. 1. in actione 4. lib. 19. c. 18. post media.

citam. arg.

x. 7. q. 19. 2a.

lib. 3. c. 1. a. med. cap. 1.